

Mnenje – Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU, Euratom) št. 1141/2014 kar zadeva postopek preverjanja v zvezi s kršitvami pravil o varstvu osebnih podatkov v okviru volitev v Evropski parlament

(COM(2018) 636 final – 2018/0328 (COD))

(2019/C 110/14)

Glavna poročevalka: **Marina YANNAKOUDAKIS**

Zaprosilo	Evropski parlament, 1. 10. 2018 Svet, 24. 10. 2018
Pravna podlaga	člen 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije
Pristojnost	strokovna skupina za zaposlovanje, socialne zadeve in državljanstvo
Sklep predsedstva	16. 10. 2018
Datum sprejetja mnenja na plenarnem zasedanju	12. 12. 2018
Plenarno zasedanje št.	539
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	109/2/3

1. Sklepi in priporočila

1.1 EESO podpira stališče Evropske komisije, da je ta uredba potrebna glede na nedavne dogodke v zvezi z domnevno nezakonito obdelavo osebnih podatkov (zadeva Facebook/Cambridge Analytica).

1.2 EESO priznava, da so v današnjem svetu tehnološki razvoj, družbeni mediji in shranjevanje osebnih podatkov v podjetjih v EU dejstvo. V potrebo po teh orodjih nihče ne dvomi, saj prehajamo v svet visoke tehnologije. Pri tem je izziv delovati na tem področju tako, da so hkrati zagotovljene zaščita državljanov EU, transparentnost in svoboda, kar zadeva temeljne človekove pravice.

1.3 Z uporabo podatkov in družbenimi mediji so se bistveno spremenile predvolilne kampanje političnih strank, saj zdaj lahko ciljajo na potencialne volivce. Ta razvoj je privedel do večje teže družbenih medijev kot načina za vplivanje na volilne odločitve ljudi. EESO pričakuje, da bo Organ za evropske politične stranke in evropske politične fundacije ⁽¹⁾ (v nadaljnjem besedilu „Organ“) preučil področja, kjer bi lahko prišlo do zlorabe podatkov, predlagal, kako to zaustaviti, in vzpostavil nadzor, da se zagotovita varstvo in uporaba podatkov v okviru natančno določenih parametrov.

1.4 EESO podpira cilje predloga in se strinja, da je demokracija ena od temeljnih vrednot, na katerih temelji EU, in da za zagotovitev delovanja predstavniške demokracije na evropski ravni ustanovne pogodbe določajo, da so državljani Evropske unije neposredno zastopani v Evropskem parlamentu (EP).

1.5 Ta zastopanost je v obliki izvoljenih poslancev izmed političnih strank ali posameznikov v državah članicah, ki so sodelovali na volitvah. Volilna platforma se je razvila v zadnjem desetletju z večjo vlogo družbenih medijev. Na te spremembe mora zdaj odgovoriti Evropska komisija in kadrovska okrepitev Organa je eden od načinov za zagotovitev, da bodo osebni podatki zaščiteni in se ne bodo zlorabljali za politične namene. Pri tem je najprej treba zagotoviti, da volitve potekajo pod enakimi pogoji in da nobena skupina ne more imeti prednosti pred drugimi na podlagi uporabe teh podatkov.

⁽¹⁾ www.appf.europa.eu

1.6 Da bi zagotovili pravilno delovanje Organa, je treba jasno opredeliti njegova pooblastila in pristojnosti. Trenutno organi za varstvo podatkov v državah članicah zagotavljajo, da politične stranke ne zlorablajo podatkov. Pogoje sodelovanja med Organom in nacionalnimi organi za varstvo podatkov je treba ustrezno opredeliti. Pri vsem tem se organi za varstvo podatkov v številnih državah članicah soočajo z omejenimi sredstvi in Komisija bi morala razmisliti o njihovem financiranju, da bi lahko sodelovali z Organom.

1.7 EESO je v mnenju o varstvu osebnih podatkov⁽²⁾ že opozoril na morebitne probleme zaradi zlorabe podatkov in obravnaval sporna vprašanja.

1.8 EESO podpira predlog, da se zagotovi dodatno osebje Organu, da bo lahko bolje sodeloval z državami članicami prek organov za varstvo podatkov, da se zagotovi ustrezno preiskovanje kršitev varstva podatkov in naložitev sankcij v primeru teh kršitev.

1.9 EESO ugotavlja, da postopke za volitve v Evropski parlament urejajo države članice znotraj okvira EU. Pričakuje, da bodo o kršitvah pravil o varstvu podatkov Organu sporočali bodisi organi za varstvo podatkov bodisi posamezne stranke.

2. Razlogi za pripravo mnenja

2.1 Nedavni dogodki so opozorili na to, da lahko državljani postanejo tarča množičnih dezinformacijskih spletnih kampanj, namenjenih diskreditaciji in delegitimizaciji volitev. Poleg tega se domneva, da so bili zlorabljeni tudi osebni podatki, da bi se vplivalo na demokratično razpravo in svobodne volitve.

2.2 Maja 2018 je začela veljati Splošna uredba o varstvu podatkov (GDPR), ki določa stroga pravila glede obdelave in varstva osebnih podatkov. Velja za vse evropske in nacionalne politične stranke in druge udeležence v volilnem okviru, vključno s posredniki podatkov in platformami družbenih medijev.

2.3 Pred volitvami v Evropski parlament leta 2019 je Evropska komisija predlagala številne konkretne spremembe Uredbe (EU, Euratom) št. 1141/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2014 o statutu in financiranju evropskih političnih strank in evropskih političnih fundacij⁽³⁾, s čimer naj bi zagotovili, da bodo volitve potekale v skladu s trdnimi demokratičnimi pravili in ob polnem spoštovanju evropskih vrednot, kot so demokracija, pravna država in spoštovanje temeljnih pravic.

2.4 S predlaganimi spremembami bi se omogočilo sankcioniranje evropskih političnih strank in fundacij, ki vplivajo oziroma poskušajo vplivati na potek volitev z zlorabo pravil o varstvu podatkov. Sankcije so določene v višini 5 % letnega proračuna evropske politične stranke ali fundacije. Sankcije bo nalagal Organ. Poleg tega kršitelji ne bi bili upravičeni do financiranja iz splošnega proračuna Evropske unije za leto, v katerem je sankcija naložena.

2.5 Predlog določa postopek preverjanja, ali so nacionalni nadzorni organi za varstvo podatkov ugotovili kršitve varstva podatkov, ki so vplivale na izid volitev v EP. Postopek vključuje „odbor neodvisnih uglednih oseb“, ki deluje na zahtevo Organa. Odbor neodvisnih uglednih oseb se ustanovi v skladu s členom 11 Uredbe. Sestavlja ga šest strokovnjakov, ki jih imenujejo Evropska komisija, Evropski parlament in Svet, vendar niso zaposleni pri teh institucijah.

2.6 Da bi imel Organ na razpolago dovolj osebja za neodvisno in učinkovito opravljanje svojih nalog, je poleg tega predlagano, da se poveča za sedem oseb (poleg sedanjih treh, kar vključuje direktorja).

3. Splošne ugotovitve

3.1 EESO podpira cilje predloga in se strinja, da je demokracija ena od temeljnih vrednot, na katerih temelji EU. Da bi se na evropski ravni zagotovilo delovanje predstavnške demokracije, ustanovne pogodbe določajo, da so državljani Evropske unije neposredno zastopani v Evropskem parlamentu. Zato je bistvenega pomena, da lahko državljani svoje demokratične pravice uresničujejo nemoteno in brez ovir. Kakršen koli poseg v svobodno izbiro med volilnim postopkom je nedemokratičen in nesprejemljiv.

⁽²⁾ UL C 248, 25.8.2011, str. 123.

⁽³⁾ UL L 317, 4.11.2014, str. 1.

3.2 EESO ugotavlja povečano uporabo osebnih podatkov v volilnih kampanjah. Tako so med volitvami v Združenem kraljestvu leta 2017 kandidati več kot 40 % sredstev za oglaševanje porabili za digitalne kampanje. S tega vidika je privlačnost osebnih podatkov za nagovarjanje določenih skupin razumljiva. Vendar ni sprejemljivo, da se osebni podatki izmenjujejo brez vrednosti zadevne osebe, in to je bistvena zloraba človekovih pravic.

3.3 Razvoj interneta, hitrost posredovanja informacij in posledice na svetovni ravni zahtevajo odločen pristop k varovanju shranjenih podatkov. Splošna uredba o varstvu podatkov določa stroge predpise v zvezi s tem. Predvsem se morajo osebni podatki obdelovati zakonito in pošteno. Trenutno lahko politične stranke legitimno uporabljajo podatke v skladu s Splošno uredbo o varstvu podatkov, in sicer ob upoštevanju nekaterih meril. Politično agitiranje je postalo bolj odvisno od družbenih medijev. Če bi poskušali to zaustaviti, to ne bi bilo ravno v korist demokraciji, saj bi omejilo možnosti političnih strank, da svoje potencialne volivce obveščajo o svojem političnem programu.

3.4 EESO priznava suverenost držav članic v volilnem procesu in Komisija mora pri ukrepanju to spoštovati. EU ne more sprejemati zakonodaje za sankcioniranje nacionalnih političnih strank, saj je to v pristojnosti držav članic, pač pa lahko samo predlaga ukrepe za sankcioniranje evropskih političnih strank. Komisija zato predlaga spremembo te uredbe, ki ureja njihov statut in financiranje. S tem bi odločbe Organa v primeru dokazanih zlorab postale bolj konkretne.

4. Posebne ugotovitve in priporočila

4.1 EESO priznava, da ima Organ trenutno premalo osebja. Z direktorjem in dvema zaposlenima ima že tako zelo veliko delovno obremenitev, z bližajočimi se evropskimi volitvami pa se bo pritisk še povečal. Zato EESO podpira predlog, da bi imel Organ trajno zaposleno osebje in da bi imel njegov direktor pooblastila organa za imenovanja, saj je bistvenega pomena, da je na voljo dovolj osebja, ki bi volitve ustrezno spremljalo.

4.2 Z uporabo podatkov in družbenimi mediji so se bistveno spremenile predvolilne kampanje političnih strank, saj zdaj lahko ciljajo na potencialne volivce. Ta razvoj je privedel do večje teže družbenih medijev kot načina za vplivanje na volilne odločitve ljudi. EESO pričakuje, da bo Organ preučil področja, kjer bi lahko prišlo do zlorabe podatkov, predlagal, kako to zaustaviti, in vzpostavil nadzor, da se zagotovita varstvo in uporaba podatkov v okviru natančno določenih parametrov.

4.3 Po mnenju EESO je potrebna večja jasnost glede tega, kaj je poskus vplivanja na volitve s kršitvijo pravil o varstvu podatkov. Razmisliti bi bilo treba o ustanovitvi delovne skupine, ki bi jo sestavljali organi za varstvo podatkov iz držav članic in Organ, da bi se ustvarile najboljše delovne prakse med Organom in organi za varstvo podatkov, saj za varstvo podatkov znotraj EU ni meja.

4.4 Direktor Organa je imenovan s postopkom, določenim v členu 6(3) Uredbe. Deluje neodvisno in ne odgovarja institucijam EU. Mora pa predložiti letno poročilo Evropski komisiji in Evropskemu parlamentu in bilo bi smiselno Evropski parlament pooblastiti, da to poročilo oceni in o njem glasuje. S tem bi zagotovili, da bi bil Organ odgovoren za svoja dejanja, postopek pa bolj transparenten.

V Bruslju, 12. decembra 2018

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Luca JAHIER